

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 50.—
pololetno „ 25.—
Posamezna številka 1.—

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnavaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:

male oglase K 1.—
uradne razglase „ 150
reklame „ 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Preudarite in nato sodite!

Po deželi so zopet na delu razni hujšaki. Z vsake vrste lažmi hočejo razdvojiti slovenskega kmeta in mu ubiti zaupanje do njegove kmetijske stranke, dobro vedoč, da potem z lahkoto zavladajo nad kmetom. Ker smo docela v službi kmetijskega ljudstva, zato ne moremo dalje trpeti teh hujškarij in zato kličemo slovenskemu kmetu, naj ne veruje lahkomišelnim, raznim hujšakom, temveč naj resno vse preudari, potem pa naj sodi in, če treba, tudi obsodi!

Boj za osamosvojitve slovenskega kmeta je rodil SKS. Temu klicu je posvetila SKS. vse svoje moči in temu geslu je veljalo vse njeno delo. Ker je bilo to delo uspešno in požrtvovalno, zato je bilo mogoče SKS premagati vse začetne težkoče, tako, da stoji danes trdno in da je njen program globoko zasidran v miselnosti slovenskega ljudstva. Naravna posledica tega pa je bila, da je slovensko ljudstvo spoznalo svojo zmogljivost, da si more samo uravnati svoje življenje, in sicer bolje kot mu ga morejo vsi maziljeni in diplomirani voditelji raznih drugih strank. Slovensko kmetijsko ljudstvo je doraslo, postalo je politična moč, prejšnji voditelji pa so postali s tem nepotrebnimi in odtod vsa jeza.

Zategadelj, kmetje, pomnite to-le: Kadar slišite koga, da seje razdor v kmetijske vrste ali da ščuva proti SKS., ga vprašajte najprej, kdo je in kake vzroke ima, da se bori za kmeta. In šele potem, če ste se prepričali, da govori iz ljubezni do kmeta, poslušajte njegove besede, ker šele tedaj so njegove nameni čisti in šele tedaj ne spada med odstavljene koritarje.

Dalje poslušajte, kaj govori, in tudi to presodite trezno in stvarno! Življenje je težko in nobena stvar ne gre tako, kakor bi človek želel. Tako je tudi v politiki. Koliko stvari bi radi izvedli, ker vemo, da bi bile kmetu potrebne, pa jih ne moremo, ker je naša sila premajhna. Zato pri presoji strankinega dela ni zadosti, če se pravi, to in to bi se moralo storiti, temveč treba je tudi dognati, če se je moglo storiti. In če vidite, da katerikoli stranka, da katerikoli poslanec ni storil tega, kar je mogel, če opazite, da je izgubil voljo do dela, tedaj udarite po njem, potem nastopite proti njej, ker to je vaša dolžnost. Vaša dolžnost pa je tudi nastopiti proti onim, ki vas hujškajo proti ljudem in proti stranki, katerih delo je bilo že od vsega početka posvečeno samo vam!

Ponosno trdimo, da za SKS. in njene poslance velja to. Samo devet jih je v zbornici in niti leto dni še niso poslanci in vendar — kake uspehe so dosegli.

Kdo je skrbel za prost izvoz živine?

Kdo je uknil trošarino na žganje?

Kdo je zvišal osebno dohodnino?

Kdo je dosegel vojaške olajšave?

Kdo je poskrbel za nove kmetijske šole?

Kdo je preprečil vse nakane raznih mešetarjev in prekupčevalcev?

Kdo je priboril kmetu veljavo?

Vse to je zaslug naših poslancev in edino njih.

Kdo pa je bil tisti, ki je provzročil vso bedo, ki jo morata prenašati naš kmet in naš obrtnik?

Ali ni bil dr. Korošec tisti, ki je zvišal vozne listke in uvedel trošarino na žganje?

Ali ni bil dr. Korošec tisti, ki je pustil nizko osebno dohodnino?

Ali niso pod drjem. Korošcem izšle vse vojaške dajatve?

Ali ni bil dr. Korošec tisti, ki je bil proti prostemu izvozu živine?

Sedaj, kmetje, preudarite vse to in nato sodite!

In kakor sta delovala dr. Korošec in njegova stranka proti kmetiskim interesom tedaj, ko je bil dr. Korošec v vladi, tako delajo tudi sedaj, ko čakajo v opoziciji na zlato dobo, ki naredi drja. Korošca zopet za ministra.

Še dne 23. septembra tega leta sta glasovala zastopnika SLS. proti prostemu izvozu živine in s tem dokazala, da je SLS. tako protikmetiska kakor je bila!

Vsi vemo, da ne pride slovenski kmet do prave moči, dokler ni združen v eni močni stranki.

Vprašamo vas, kmetje, kdo pa se najbolj trudi, da se ne bi kmet ujedinil v eni stranki? Kdo pa je tisti, ki se boji, da bi se znašla pristaš SKS. in pristaš „Kmetijske zveze“ v eni stranki?

Ali niso to zopet oni gosposki voditelji SLS., ki bi v primeru kmetijske sloge postali odveč? Proti kmetu je vsakdo, kdor ruši kmetisko slogo, ker jemlje s tem kmetu moč!

Kmetje, ali ste že pozabili, kako so lagali o nas, da smo brezverci, ali ste že pozabili na vse klevete, ki so jih širili o naših poslancih, ali ste že pozabili na vse laži, ki so jih širili o naši stranki?

Ne bodite pozabljeni, da ne pozabite na svoje dobro!

Vsi kmetje vse države hočemo v bistvu eno. In vendar hodijo okoli ljudje, ki govore, da hočemo eni to, drugi drugo, češ da nimamo istih ciljev?

Grda sleparija je to! Zato vprašamo vas vse, ki si z delom svojih rok pridobivate pridelke zemlje:

Ali hočete, da bodi zemlja last tistega, ki jo obdeluje?

Ali hočete, da imej v državi prvo besedo kmet, ker tvori le-ta ogromno večino prebivalstva?

Ali hočete, da bodi kmet neodvisen od gospode ter prost gospodar na svoji zemlji?

Ali hočete, da vladajta red in pravica?

Ali hočete, da bodi poslanec odgovoren ljudstvu, ki ga je izbralo?

Ali hočete, da vladaj v resnici ljudstvo?

Ali hočete, da se spoštujeta vera in njen nauk, da se vera ne zlorablja in da zavladaj krščansko življenje namesto ogabnih klevet in obrekovanj?

Ali hočete gospodarski in kulturni napredek kmeta?

Ali hočete svobodno Jugoslavijo ali tuje robstvo?

Ali hočete svobodo za vse?

Ali hočete, da prenehaj gospodarsko izrabljanje slabijših?

Odgovorite na ta vprašanja in presodite, če je med nami razlika! Ker vse to mi hočemo, ker je vse to zahteva Stare pravde, ker so vse to gesla, ki jih bo izvrševala SKS.

Odgovorite in povejte, zakaj ste proti nam, ko vendar v srcu izpovedujete ista načela kakor mi! Zakaj potem ne gremo složno v boj? Zakaj slabimo uspeh zmage. Zakaj škodujemo samim sebi?

Kaj nas to briga, če bodo nekateri politični hujšaki lačni? Mi moramo priboriti blaginjo vsemu narodu, vsakemu stanu! Naj trpe tisti, ki hočejo živeti na račun ljudstva!

Kmetje in obrtniki, preudarite vse in sodite! Mirnega srca vas pozivljamo k sodbi, zakaj pošteno je naše delo in poštena je naša volja.

Pozivljamo pa vas tudi, da ste strogi in da ne prizanašate ljudem, ki vsled umazanih osebnih koristi hočejo kmeta oslepariti za njegovo zmago, za njegovo Stara pravdo!

S krvjo je posvečena Stara pravda in z znojem pridobljena, zato ji boste zvesti in zato sodite in obsodite kot možje — resno in odločno!

Trošarina na vino.

(Prizadetim v ravnanje.)

Po naredbi z dne 7. septembra 1920., ko naši poslanci še niti izvoljeni niso bili, je bila kontrola s strani finančnih organov razširjena na vse vino, torej tudi na vino, ki ga ima producent v kleti.

Ker je ta kontrola neumestna in ni v bistvu nič drugega kakor šikana vinogradnikov, vlada v ljudstvu razumljivo velika nevolja proti tej naredbi. Zato je podvzelo načelnistvo SKS. vse korake, da se ta kontrola ukini in naši poslanci so že prejeli potrebna navodila, da napravijo tej protiljudski naredbi konec.

Pozivljamo pa vse vinogradnike, da se za čas, dokler naši poslanci stvari ne uredijo, tej kontroli ne upirajo, ker bi imelo to sicer za posledico občutne kazni.

Mi smo na braniku ljudskih koristi in bomo tudi v tem primeru izvajali ljudstvu zmago. Hujšak pa, ki so bili poslanci tedaj, ko je naredba izšla, ne poslušajte, kajti oni le zato lažejo, da bi oprali sami sebe!

Bodite trezni in preudarni, ker le tako boste spoznali resnico in obvarovali sebe pred škodo!

Ljudski zastopniki, kakršnih je treba.

Dasi je zakon čisto jase, bi ga vendar gotova gospoda rada potvorila v svojo korist. Še veliko bolj nezaljšane pa je, da so hoteli storiti isto tudi nekateri uradniki, samo da bi ustregli gospodi in čeprav bi s tem znatno škodovali kmetu.

V mislih imamo nasilne ukrepe raznih gospodov na okrajnih glavarstvih, ker so hoteli odstraniti s sejmov kupce iz drugih držav, ki so plačevali živino dobro ter s tem vsaj deloma nadomestili velikansko škodo, ki jo ima kmet vsled suše. Pod pretvezo, da zahteva tako ozir na revne sloye, so z orožniško asistenco zavarovali umazane interese raznih prekupčevalcev in s silo odgnali tuje kupce s sejmišč. K sreči pa se ta kmetu sovražna namera ni povsod posrečila, ker — nastopili so naši poslanci in z energičnim nastopom priborili zakonu veljavo in kmetu pravico. Izmed številnih takih intervencij naj omenimo zlasti dve prav značilni.

Dne 20. septembra je bil v Ptuj živinski sejem, ki so ga obiskali številni kupeci iz Ptuj, Maribora in drugih krajev Slovenije. Na sejem so pa prišli tudi naši najboljši kupeci — Italijani. Okrajno glavarstvo pod vodstvom nekoga mladega komisarja pa je hotelo preprečiti, da bi Italijani kupovali živino. Prišla je policija, ki je odpravila Italijane s sejmišča. Ljudstvo je bilo seveda silno razburjeno in če ne bi posredovali naši poslanci, bi mogli nastati za marsikoga zelo neprijetni dogodki.

Naša poslanca, tovariša Dobnik in Kirbiš, sta namreč takoj odšla na glavarstvo, kjer sta zoper to protiljudsko in protipostavno postopanje glavarstva nastopila z vso ostrožjo in končno tudi dosegla, da je dvignilo glavarstvo svojo neutemeljeno prepoved; nato so smeli Italijani zopet kupovati živino.

Poslanec Dobnik je uspeh svojega posredovanja takoj razglasil na sejmišču, kar je zbrano ljudstvo z navdušenjem in z zahvalo sprejelo na znanje. Italijani so se takoj vrnili na sejmišče in razvila se je tako živahna in dobra kupčija, kakršne že dolgo ni bilo. Ljudje so se iskreno zahvaljevali poslancem, rekoč: »Danes ste nam priborili tisočake!«

Sličan primer se je zgodil dne 27. septembra na živinskem sejmu v Mariboru. Tudi tamkaj so hoteli vladni organi prepoditi italijanske kupce in nakana bi se jim bila tudi posrečila, če ne bi bilo poslanca Mrmolja na sejmišču.

Pri tej priliki pa moramo omeniti tudi čudno ponašanje mesarjev. Ko so zvedeli mesarji, da smejo Italijani kupovati živino, so se spravili nad našega tajnika Brusa in ga hoteli klicati na odgovor. Ko pa je pojasnil tovariš Mrmolja, da je on to storil, so začeli kričati: »Mi moramo prodajati meso po 16 kron kilogram, zato ne moremo živine plačevati tako kakor Italijani!« Nastopili so na način, kakor da bi se jim delala največja krivica. Zategadelj jim je čisto pravilno odgovoril tovariš Mrmolja, ko jim je dejal: »Jaz sem zastopnik kmeta; zato moram gledati pred vsem, da kmet živino vredno prodaja. Mesarji ste dosti naobraženi in si lahko sami pomagajte. Seveda, dokler je v Mariboru polno mesa po 12 in 16 kron, tako dolgo tudi ni sile, ki bi magistrat prisilila, da bi zvišal cene. To pa, kar pravite mesarji, da vam bo magistrat odvil koncesije, če ne boste prodajali mesa v izgubo, pa je prazna. Nihče ni dolžan prodajati v izgubo, toda nihče tudi nima pravice, da bi živel na račun kmeta. Če se vam bo v tem oziru delala krivica, potem Vas bo branila moja stranka z vsemi sredstvi, nastopila pa bo tudi proti vam, če boste hoteli škodovati kmetu.«

O tem dogodku je poročala tudi »Straža« in za njo »Pijani gospodar«. Da sta se »krščanska« brata pri tem prav grdo zlagala, je jasno. Da sta pa poročala tako podlo in lopovsko zlobno, vendar tudi od teh dveh cunj ni smo pričakovali.

Pa naj le lažejo in obrekujejo listi, ki sramote Kristusovo ime! Preko podlosti in preko zavisti gremo na delo za pravico kmetovalca. Kažipoti pri tem so nam naši poslanci — pravi in resnični zastopniki kmeta.

Vi, živinorejci, ki ste bili na sejnih v Ptuj in v Mariboru, pa premislite te dogodke in ne pozabite, kdo je bil Vaš prijatelj tedaj, ko Vas je hotela gospoda prisiliti, da bi dajali njej in njenim mešetarjem živino na pol zastonj.

»Po dejanjih jih sodite« in ne nasedajte besedam, temveč glejte na dejanja! Pri prvi priliki pa obračunajte z onimi, ki sicer na vsa usta kriče, da so kmetiska stranka, a so dne 23. septembra glasovali proti odpravi carine na izvoz živine, in ki manjkajo tedaj, ko gre za tisoče kmetijskega premoženja!

Dejanja govore in njih nauk slušajte!

Inž. Al. Hrovat:

Kočevje - Brod - Moravice ali Kočevje-Stari trg-Vrbovsko?

Pred nekaj dnevi se je v časopisju ponovno oglašil g. inž. Musil in skušal utemeljiti svojo 25°/_o progo. Da bo zadeva javnosti in merodajnim krogom povsem jasna, naj navedem še nekatere konkretne podatke, katerih se g. inž. Musil niti ne dotakne.

Dejstvo je, da je iz Kočevja po Kočevski in Poljanski dolini na reško progo z manjšimi vzponi mogoča še druga trasa, to je proga Kočevje-Stari trg-Vrbovsko, ki je bila omenjena že v članku g. inž. Klodiča. Vsakdo ve, da je lažje in uspešneje voziti po položnejši proggi kot po strmi. Naši vozniki vozijo raje po novih, položnejših cestah, čeprav so daljše, samo da ne izmučijo preveč vprežne živine, in ker prepelejo pri istem naporu po položnejši cesti več kot pa po strmi cesti. Prav isti naravni pojav je pri železnici. Po manj strmi proggi prevažajo stroji tovor mnogo lažje in pri uporabi iste sile tudi lažko hitreje; končno spelejo po manj strmi proggi mnogo več tovora kot po strmi. Najboljša je seveda vodoravna proga, toda kjer taka ni mogoča, se je treba držati one proge, ki je vodoravni proggi najbližja in katere izpeljava je še racionalna.

Primerjajmo torej v tem pogledu 25°/_o Musilovo progo in progo skozi Stari trg-Severin na Vrbovsko, ki ima le 15°/_o vzpona. Vzemimo n. pr. srednje vrste stroj, ki vleče z normalno brzino 25 km na uro po vodoravni proggi 800 ton (=1000 kilogramov)! Tak stroj vleče po 15°/_o proggi 250 ton, po 25°/_o proggi pa le 130 ton, torej za 120 ton manj kot po 15°/_o proggi. Ako bi imeli n. pr. dnevno dva tovorna vlaka (kar bi bilo za glavno progo k morju zelo malo) bi izpeljala le-ta po 15°/_o proggi 240 ton dnevno, t. j. 7200 mesečno ali 87.000 ton letno več kakor po 25°/_o proggi. Po 25°/_o Musilovi proggi bi se torej povprečno za polovico manj izvozilo kot po 15°/_o proggi skozi Stari trg, ali z drugimi besedami: da bi se izpeljal po Musilovi proggi isti tovor, bi bilo treba še enkrat toliko strojev, ljudi, premoženja itd., torej tudi stroškov. Poglejmo še, kako raste tonaža pri zmanjševanju brzine na obeh progah!

Stroj za brzovlake vleče:
s hitrostjo 80 km po 15°/_o proggi 220 ton, po 25°/_o proggi pa 125 ton;
s hitrostjo 60 km po 15°/_o proggi 270 ton, po 25°/_o proggi pa 130 ton;
s hitrostjo 45 km po 15°/_o proggi 285 ton, po 25°/_o proggi pa 130 ton;
s hitrostjo 30 km po 15°/_o proggi 300 ton, po 25°/_o proggi pa 135 ton.

Iz navedenega se vidi, da se teža pri zmanjševanju hitrosti na proggi z manjšim vzponom brzo povečava, da pa ostane na 25°/_o proggi skoro ista.

Iz vsega tega sledi, da bi se morali vlaki, ki bi vozili iz Ljubljane skozi Kočevje, na Musilovi proggi deliti, ker bi jih isti stroji ne mogli spraviti več naprej. Kaj to pomeni in kake posledice lahko provzroči v primeru vojne, ve gotovo predobro vojaška uprava. To so dejstva, ki jih g. inž. Musil ne more ovreči.

Trditve, da je njegova proga za 76 km krajša, ne drži. Po njegovi proggi je iz Kočevja v Brod-Moravice okroglo 47 km, po trasi Kočevje-Sta-

ri trg-Vrbovsko-Brod-Moravice pa 74 km, torej je razlika 27 progovnih kilometrov; v tarifnih kilometrih pa je njegova proga prav vsled 25⁰/₀₀ vzpona okoli 10 km daljša. Če pomislimo, da se normalna brzina na takih vzponih znatno zniža, se izenači teh 27 km v voznem času tako, da bi vozili vlaki po 15⁰/₀₀ progi čez Stari trg-Vrbovsko v Brod-Moravice kljub daljši progi ravno tako dolgo kot po Musilovi progi.

G. inž. Musil trdi, da se ne boji 25⁰/₀₀ vzpona, češ, električni pogon prenese še več. Dobro! Ali pa g. inž. Musil misli, da se električni pogon na 15⁰/₀₀ progi ne bi obnesel, da bi električni stroj na 15⁰/₀₀ progi mogel manj vlekel kot na 25⁰/₀₀ progi? In prav v krajih, koder naj bi bila izpeljana nasvetovana 15⁰/₀₀ trasa, je lepa prilika in dovolj vodne sile za električni pogon. Pripomnim pa, da za enkrat ne smemo računati samo na električni pogon, temveč da moramo trasirati tako, da morejo to progo preiti tudi parni stroji, kar velja zlasti za vojni čas. Opozorjam g. inž. Musila še enkrat na progo Basel-Ofen, kjer so se izrekli izvedenci proti elektrifikaciji kot izboljšanje strmece stare proge in za znižanje z velikim predorom (Hauenstein).

G. inž. Musil navaja druge proge, ki imajo 25⁰/₀₀ ali še več vzpona. Zakaj omenja ravno slabe stvari? Zakaj ne pove, v koliko drugih primerih bi si omenjene države lahko izbrale 25⁰/₀₀ ali še večji vzpon, pa so vzlele raje manjšega?

Opazke glede predorov smatram za odveč. Gotovo ve vsakdo, da, kar velja za vašingtonske, londonske ali dunajske mestne železnice, ne velja za gozdne in gorate kolpske kraje. G. inž. Musil se moti, če misli, da bi bila zgradba 5 km dolgega predora v kraškem terenu podobna zgradbi simplonskega tunela.

Naj ponovim še enkrat: Razločevati moramo dva namena proge, in sicer: Kolikor mogoče ugodno, iz trgovsko-gospodarskih ozirov ekonomsko zvezo Slovenije z morjem in železnico zaradi velikanskih gozdov.

Če bi se ozirali pri gradbi prve proge na gozdove in jo zaradi tega slabo in neekonomsko zgradili, stori bi napram splošni domovini zločin, ki bi se maščeval ves čas obstoja železnice. Musilova proga je, kakor je omenil tudi g. dvorni svetnik Šuklje v svojem članku, gozdna železnica. Dotičnik, ki hoče imeti gozdno železnico za eksploatacijo velikanskih gozdov, naj si jo zgradi sam, kakor mu prija, javnih koristi pa se pri tem ne sme izigravati.

Neodpušljivo bi bilo, ako bi mi sedaj svoji lastni domovini gradili še slabše proge kakor nam jih je zgradil nekdanji mačehovski »Spar-system«.

Inž. Makso Klodič.

Še enkrat zveza Slovenije s Kvarnerom in z Dalmacijo.

Članek od mene visoko čislane g. predsednika upravnega sveta dolenjskih železnic Frana Šukljeta z naslovom »Klodičev kompromis« v »Slovenskem narodu« št. 220 in v »Slovincu« št. 230 mi sili zopet pe-ro v roko. Mislim, da se ne zlorablja potrpežljivost naše javnosti, ako se ji dá priložnost, da naslovno zadevo prav temeljito prouči; ako naj izdamo stotine milijonov, je vsakomur vredno točno vedeti, za kaj. Da je pa treba graditi to novo železniško zvezo, o tem sem globoko prepričan. Mislim, da sem v svojem članku z dne 13. septembra razložil pomen nove železnice ne le v tehniškem, nego tudi ravno v narodnogospodarskem oziru.

Poudarjam: Ako naj si napravimo tako ogromne stroške, morajo biti dandanes tem bolj upravičeni po zahtevi najsplošnejšega interesa, ne pa strogo lokalnega, in naj bo kaka le krajevnim interesom služeca železnica še tako rentabilna. Pod splošnim interesom razumem interes vse Slovenije s štajersko vred, ker ima štajerski od Zidanega mostu naprej na Kvarner tudi bliže čez Ljubljano-Vrbovsko, kakor čez Zagreb. Lokalni interesi pa obsegajo vse kraje južno od Grosuplja, ob progah dolenjskih železnic in doli do reške proge. Razen tega imajo pri gradbi nove železnice tehtno besedo tudi vojaški oziri, o čemer izpregovorim pozneje. — Musilova proga Kočevje-Brod-Moravice pa zastopa le strogo krajevne interese iz razloga, ker je obrat-

no-tehniško in krajevno tako zasnovana, da ne more služiti splošnosti. Z narodnogospodarskega stališča se dandanes ne more odobravati gradbe železnice, ki ne bi bila v prid skrajno najširši splošnosti. In gotovo je, da odgovarja temu pogoju najbolj projekt Kočevje-Severin-Vrbovsko z ogradkom Severin-Crnomelj. To ni kompromisna proga v zmislu, češ, zedinimo se na srednji in zaradi tega navadno slabši črti, ako nečemo riskirati, da sploh ničesar ne dosežemo, nego to je po mojem prepričanju sama na sebi najboljša rešitev vprašanja, tičočega se zveze Slovenije s Kvarnerom in z Dalmacijo, ki edina odgovarja vsestranskim interesom, kar sem dokazal že v zadnjem svojem članku. Vodi politiko absolutno krajevnega interesa, politiko domačega stolpa, to dandanes nikakor ni dopustno. Da so mi obča dobrobit in širši lokalni interesi več nego ožji krajevni, to naj bi bila hiba projekta, ki ga zagovarjam? Ne, mislim, da prednost! Izjema tudi tukaj ni na mestu.

Za poseben nedostatek smatram pri Musilovi progi okolnost, da ima vzpon 25⁰/₀₀ v smeri proti morju (med Kulpo in Brodom-Moravicami in, kakor čujem, tudi še v bližini Kočevja). Obstojeca reška železnica ima res vzpon 25⁰/₀₀, toda ta pride v poštev samo v smeri v zaledje; proti morju znaša vzpon le 16⁰/₀₀. Ker je promet proti morju večji nego obratno, je to velikega pomena; vzpona 16⁰/₀₀ in 25⁰/₀₀ sta si namreč v razmerju množine tovara, ki ga prevažamo v obeh smereh. Več tovara proti morju, manjši vzpon; manj tovara v zaledje, večji vzpon. Vozna sredstva so pravilno izrabljena. Še eno: kar more privleči stroj po 16⁰/₀₀ vzponu navzgor, sme isti stroj še voziti po 25⁰/₀₀ vzponu navzdol; kar pa more privleči stroj po 25⁰/₀₀ vzponu navzgor, pomeni za isti stroj po 25⁰/₀₀ vzponu navzdol premajhno težo; stroj, vozeč navzdol torej ni izrabljen. Vse to vpliva na obratne stroške in razmere. Vprašanje izbire vzpona je torej zelo važno. Popolnoma se strinjam n. pr. z mnenjem g. Šukljeta v nekem članku v »Slovincu«, da je belokranjska železnica v delu Rožni dol-Crnomelj popolnoma ponesrečena. Ali temu ni kriv samo takratni vodja gradbe, ampak tudi takratna merodajna gospoda v dunajski »Baudirektion«, ki je, hipnotizirana od težkosti pri gradbi velikih predorov. »II. železniške zveze Trsta z zaledjem«, mislila, da je nedolžni semiški predor kak predor skozi Bosruck in mu dala tako neverjetno niveleto, da je bila pokvarjena vsa rampa od Semiča do Crnomlja, ki je zaradi tega morala dobiti padec 23⁰/₀₀. Treba je vedno individualizirati in tudi ne primerjati 5 km dolgega kraškega predora pri Vrbovskem s simplonskim ali karavanskim predorom, vzpon 25⁰/₀₀ v krajih, o katerih govorimo, s strminami na alpskih železnicah itd.

Toda te tehniške podrobnosti le mimogrede in dosti o Musilovi progi! Glede Kavčičeve proge Crnomelj-Oguljin moram zaradi popolnosti še omeniti, da je bila projektirana v času, ko ni šlo za zvezo s Kvarnerom, ker je takrat prevladovalo mnenje, da bo obveljala Wilsonova mejna črta in da bo Slovenija potemtakem imela prost dostop na morje preko Šentpetra na Reko.

Mislim tudi, da se g. Šuklje moti, ako pravi, da bodo Nemci in Čehi izvažali preko Šentpetra na Reko. Jaz sem mnenja, da pojde glavni del tega tranzita, kolikor ga ne privežejo nase nemške luke, preko Jesenic, in ako zgradijo Italijani predelsko železnico, izključno čez Trbiž v Trst. O tem sem že lansko leto javno razpravljal.

Veseli me vsekakor, da se g. Šuklje končno vendar toliko z menoj strinja, da smatra gradbo Musilove ali Kavčičeve proge, eno brez druge, za nepovoljno rešitev vprašanja, predlagajoč, naj se zgradi obe progi obenem. Naj mi ne zameri, ali to smatram celo za kompromisno rešitev! Tako ne bi bilo ugodeno splošnim interesom, ker bi imela sicer Slovenija dober dostop v Liko, na Kvarner pa zelo slab in pomanjkljiv — in smer na Kvarner je glavna. Še manj bi bilo ustreženo lokalnim interesom, ker bi imeli kraji med Grosupljem in Brodom-Moravicami slabo zvezo z Liko, še slabšo pa pokrajina med Grosupljem in Ogulinom s Kvarnerom. Da bi nekateri čisto krajevni interesi trpeli, ako se uresniči projekt železnice na Vrbovsko, pride

manj v poštev, ker izpeljati železnico tako, da bi držala mimo vsake posamezne vasi, kakor znanu ni mogoče. Krajevni lokalni interesi Poljanske doline, Koprivnika, Starega trga in Severina pa so tudi vpoštevanja vredni. Ako imajo pokrajinski koti mnogo naravnih bogastev, tem bolje, zgrade si potem lahko svojo lastno železnico, ki se bo gotovo rentirala, ali v občem javnem interesu tudi v tem primeru gradba take železnice ni. Sicer pa imajo tudi kraji okrog Starega trga velika prirodna bogastva, gozdove, železno rudo, večjo vodno silo Kolpe, ter so poleg tega tudi bolj obljubljeni.

Ugovor, naj se gradita Musilova in Kavčičeva proga skupno, sem naravnost pričakoval. Ta predlog hočem tudaj pregledati tudi s tega narodnogospodarskega vidika, kako da je z njim glede gradbenih stroškov. Treba je vedno priti vsaki stvari kolikor mogoče do dna.

Musilova proga s Kavčičevo progo vred meri 90 gradbenih km, ima vzpono 25 in 12¹/₂ ⁰/₀₀, dva mosta čez Kulpo in skupaj okroglo 8¹/₂ km manjših predorov (definitivni Musilov projekt mi ni natančno znan, ozi-ram se na prvotni projekt); proga Kočevje-Severin-Vrbovsko in Crnomelj-Severin meri 80 gradbenih km, ter ima 15⁰/₀₀ največjega vzpona, dva mosta čez Kolpo in skupaj okroglo 10 km večjih in manjših predorov. Gradbene stroške Musilove in Kavčičeve proge skupaj cenim na 41 milijonov kron (leta 1913), proge na Vrbovsko pa na 39 milijonov kron. Za en milijon več ali manj se pri računu, ki sloni le na podlagi izkušenj, seveda ne maram prerekat; trdim samo z mirno vestjo, da proga na Vrbovsko ni dražja od obeh drugih prog skupaj.

Še nekaj besedi o vojaškem pomenu proge na Vrbovsko. Nisem strokovnjak v vojaških zadevah in razumem o njih-le toliko, kolikor more razumeti predvojni rezervni poročnik in železničar, ki je imel med vojno obilo posla z železniško mrežo ob laški fronti in kot tak tudi dober vpogled v koncentracijo nemških vojaških sil na Slovenskem leta 1917. Vojaštvo ima neko posebno antipatijo proti strdim železniškim progam (n. pr. 25⁰/₀₀ vzponu), ker je treba vlake na takih vzponih ali deliti ali jim pa dati doprego. S tem so pa zvezane zamude, nepreglednost, v času sile grozi nevarnost zmešnjav, ki zamorejo vojaško akcijo že v naprej obsoditi k neuspehu.

Slovenija je obmejna pokrajina. Komaj stopimo iz naše prestolice, smo že na meji. Zamislimo si potrebo koncentracije vojske proti zapadu. Upajmo, da počnemo operacije iz črte od državni meji ali vsaj blizu državne meje.

Branilčev položaj se znatno izboljša, če ima za hrbtom približno, paralelno s fronto, dobro železnico, ki jo vojaški označujejo z imenom rokadna železnica. Takšna, približno 35 km od meje oddaljena rokadna železnica pelje iz Rateč preko Jesenic, Ljubljane v Kočevje. Potem se začne zopet v Brodu-Moravicah in bo imela svoje podaljšanje v takozvani dalmatinski progi. Omenjena rokadna železnica je z vojaškega stališča neizmerne operativne važnosti. Po nji se bodo prevažala ojačanja iz obrambnih središč na ogrožene točke med Triglavom in morjem. Naravno je torej, da ima generalni štab glavno besedo pri določevanju, kod naj pelje podaljšanje proge iz Kočevja.

Vojaški interesi zahtevajo:

1.) Da imej nova proga veliko kapaciteto, ki ne sme biti pod nobenim pogojem manjša od kapacitete že obstoječe rokadne železnice. Velika kapaciteta se doseže z majhnimi vzponi in gostimi postajami. Tem zahtevam Musilova proga nikakor ne odgovarja, ker njen graditelj sam priznava, da je gorska železnica s 25⁰/₀₀ vzponom, ki je povprečno za 10⁰/₀₀ vzpona večji kakor na ostalih delih rokadne proge.

2.) Da je zastraženje in osiguranje proge lahko. Tudi tej zahtevi ne odgovarja Musilova proga, ker vodi po velikih gozdih, kjer je osiguranje silno težko, in ker je njen najobčutljivejši objekt — most pri Brodu na Kolpi — oddaljen borih 35 km, t. j. enodnevnj marš, od meje. Resnici na ljubo priznam, da je vsa ostala proga iz Ljubljane vred meji ravno tako blizu. Toda mi dandanes ne moremo premestiti na drugo mesto niti Ljubljane, niti ostale proge, čeprav nihče ne dvomi, da bi bilo z vojaškega sta-

lišča boljše, če bi peljala proga Rateče-Jesenice-Ljubljana skozinskozi na levem bregu Save. Če pa že zidamo novo železnico, potem jo odmaknemo raje malo bolj od meje.

Auersperg in drugi interesi pa si za svoje gozdove gradijo lahko sami svojo industrijsko progo (kakor je to storil Steinbeis v Bosni), n. pr. iz Ribnice preko Rakitnice, Grčarice, Golenice v Kočevsko reko in tudj dalje.

Ne pozabimo slednjič, da se bo našel v gostih šumah prej kakšen plačani rogovilež, da poizkusi z atentatom na progo, kakor pa v Kočevsko-poljanski dolini, kjer ga imamo lepo na prostem — v preglednih stelnikih — vedno pod kontrolo.

Iz tega sledi, da stoji Musilova proga tudi glede zastraženja in sigurnosti na slabih nogah. Zveza čez Mozelj, Knežjo lipo, Stari trg, Severin na Vrbovsko je že od Spodnjih Škrilj naprej vsled globoko zarezeane Kolpe idealno zasigurana, a od Škrilj do Mozlja jo ščiti hribovje Steinwand, Skorten, Singerbüchel. Razen tega je že v tem delu za 8 km bolj oddaljena od meje kakor pa Musilova proga. Po gozdnem hribovju 8 km niso malenkosti.

Bodimo popolnoma objektivni in recimo: Ako nam sovražnik razstrelj most pri Brodu na Kupi, potem je verjetno, da se polasti tudi Kočevja samega, ali še celo Ljubljane, kajti oba kraja tudi ne ležita za več kot 35 km od meje. Koncediram in predvidevam tudi to možnost, toda vseeno mi je proga Kočevje-Mozelj-Stari trg-Severin-Vrbovsko ljubša iz tehle razlogov:

Ker je ta proga v najtesnejši, bistveni vezi s projektom železnice Crnomelj-Vinica-Severin-Vrbovsko, ki nam nudi bližnjo perspektivo železnice Maribor-Zidani most-Sevnica-Trebnje-Novo mesto (oziroma Pragersko-Ormož-Rogatec-dolina Sotie-Brežice-dolina Krke-Novo mesto) Crnomelj-Severin-Vrbovsko, torej drugo rokadno železnico za hrbtom naše vojske, četudi bi bila celotna Gorenjska z Ljubljano vred, dalje Kočevje in Brod na Kulpi izgubljeni.

Zgodovina nas uči, da so se v obmejnih krajih železnice vedno gradile s stratezičnimi vidiki. Tudi pri nas ne bo drugače, posebno zaradi tega ne, ker se pri progi Kočevje-Mozelj-Stari trg-Severin-Vrbovsko gotovo krijejo vojaški interesi z gospodarskimi.

Si vis pacem, para bellum — tudi s pametno železniško politiko!

Ako vpoštevamo to dejstvo, progovne in virtualne dolžine, kakor sem jih navedel v prejšnjem članku, slednjič vse drugo tam in-tukaj rečeno, kje so vendar potem suhi stvarni razlogi, ki bi vobče govorili v prid Musilovi ali Kavčičevi progi — za vsako zase ali za obe skupaj? Ne vidim jih pri najboljši volji!

Ponavljam: Mislim, da sem v svojih dveh člankih stvarno dokazal: 1.) da mora imeti Slovenija svoj lastni dostop k morju, 2.) da služi v to svrhu v prvi vrsti Kvarner, v drugi šele oddaljena dalmatinska obala (Split); 3.) da odgovarja splošnim in lokalnim interesom kot dovzna železnica k morju najbolj proga čez Kočevje-Severin-Vrbovsko, oziroma Crnomelj-Severin; 4.) da je ta projekt tudi narodnogospodarsko priporočljiv in last not least; 5.) da zagotavlja ta proga tudi najbolj vojaško varnost naših obmejnih pokrajin.

S tem je razpravljanje o tem predmetu zame končano. Upam pa kljub temu, da se g. Šuklje strinja z menoj le deloma, da doživiva dan, ko se bova skupaj vozila k morju in v krasno Liko ne po Musilovi progi in ne po Kavčičevi, nego po ... Klodič-Hrovatovi!

V odgovor.

Ker razno časopisje ne da miru in prinaša različne neresnice o izletu slovenskih kmetov v Srbijo, zato nastopen kratki odgovor.

Najprej na naslov klerikalnih listov, ki so trdili, da je bil izlet strankarska prireditelj SKS. V tem oziru jih je postal najbolj na laž odlični pristaš SLS., bivši njen deželni poslanec, sedaj njen zaupnik v glavnem odboru »Kmetijske družbe«, gosp. Vrečko iz štajerske, ki je imel lep govor, v katerem je izvajal nekako to-le:

»Bratje Srbi! Potovanje slovenskih kmetov, ki ga je zasnova la Kmetijska družba« s pomočjo slavne vlade, me obvezuje, da se zahvalim predsedniku Pašću in slavni vladi.

Prihajam k Vam kot slovenski kmet, da se spoznamo in da se za svobodo, ki je po Vas zasijala tudi nam, zahvalim Vam, pokojnemu kralju Petra Velikemu in sedanjemu kralju Aleksandru.

Bratje Srbi! Sprejem, ki ste ga nam priredili, se nam je globoko vtisnil v dušo. Od naroda kakor tudi od vlade smo bili naravnost nebeško sprejeti. Posebno me je pa ganil današnji sprejem v Cupriji. Vas obdaja še žalost in iz Vaših hiš vise še črne zastave. Toda nam na čast ste poleg njih razobesili še državne trobojnice, ki so tudi naše trobojnice. V tej Vaši in naši trobojnici ne sme biti nobene razlike, ne v jeziku, ne v zastavi, temveč v vsem moramo biti eno!

Nismo še vsi osvobojeni, še je tako v sužnosti naš rod, kakor smo bili in pod Avstrijo, ki nam ni dala kulture, ki nam ni dala niti ene srednje šole. Zato ni pri nas kulture, kultura je pri Vas, ki prihaja sedaj od Vas k nam! Zato ljubimo Vas, zato hočemo, da bo naša država močna, da bomo vsi ujedinjeni v eni misli in v eni volji.

Cvetice, s katerimi ste nas obsipali, so se usadile globoko v naše srce in obljublamo, da jih ponesemo med slovenski narod. Dvigam čašo in napijam jo Vam v čast in kličem: Živeli Srbi!

Te besede je govoril odlični pristaš SLS, tako iz srca, da je bil vos ginjen. Njegov govor prinašamo, da vidijo vsi, kako je vplivala Srbija nanj, ker je čutil s svojim srcem in misli s svojo glavo in ki ga ni zavrnil noben vodilni politik SLS.

Sodaj pa povejte svoje izkušnje tudi drugim vsi, ki ste se udeležili potovanja, in sicer prav tako odkritosrčno kakor g. Vrečko. Pri njegovem gostu se je jasno pokazalo, da so pristaši SLS. po večini vredni vsega spoštovanja, da so pa vse obsodbe vredni samo tisti hujskači, ki mečejo po svojih listih neprestano laž med »narod«, da končno ljudje ne vedo, kaj je resnica in kaj laž.

Čemu vsakodnevne hujskarije, kaj da bo vse Beograd požrl? — Kot priprost kmet rečem samo eno: Vsak mlad gospodar, ki prevzame posestvo, bo najprej plačal dolgovce, sestram do to, bratom njih delež in potem šele prišel z opremo hiše. Ravno tako je z našo mlado državo. Zadovoljite Vi, ki ste poklicani na vodilna mesta v državi, najprej brate in sestre v državi! Toda udeležite se dela tudi Vi, ki kričite po sprejetju ustave o potrebi njene revizije, in zgrajeno bo na mah! Če gospodarju, ki hoče delati, nagajata žena in družina, potem je jasno, da ne bo dosegel cilja, četudi bi se še tako trudil.

Povejte svojim pristaštem to, kar je nam in srbskim bratom povedal iz srca g. Vrečko in na mah bo ustavljen boj, vsled katerega trpita največ kmeti-ski in delavski stan. V hiši, v kateri se dela kruh za vse in kjer je vsega dosti, niso nobene hujskarije potrebne. Najmanj pa je treba spravljati naše ljudstvo ob zaupanje do bratov Srbov, ki so se pokazali ne samo napram nam »samostojnim«, temveč tudi napram pristašem SLS., katerih je bilo precej med nami, kot prave brate, in ki bočejo, da smo vsi eno, da je Srb to, kar Slovenec, in Hrvat to, kar Srb. To so poudarjali povsod in ne samo na obraženci, ampak tudi seljaki, ki so nam s solznimi očmi stiskali roke.

Čemu hočete šest držav v državi? Bodimo vsi složni, ne cepimo države in prenehajmo s temi otročjimi boji! Primite za delo vsi, ki ste zmogni, pa bodite katerekakorli plemena, in v složni gradnji države bo skoraj konec slabe valute.

Le v skupnosti vsega naroda priborimo državi ugled pri drugih narodih, ker če nas ne bodo hoteli spoštovati, se nas bodo morali bati!

Te vrstice naj služijo kot odgovor na hujskanja, ki jih prinaša separatistično časopisje o našem potovanju.

Kličem vladi, naj prireja vsako leto slična potovanja, v prepričanju, da se uresniči tisto, kar so nam obljubljali Srbi, namreč da so Srbi, Hrvatje in Slovenci eno, da so ena država, da so en narod, pa naj bodo te ali one vere. Neizbrisno ostane vsem udeležencem potovanja v spominu trenutek, ko sta se na Kamenici poljubila katoliški in pravoslavni duhovnik ter pred tremi tisoč ljudmi zatrjevala, da vera nikdar ne razdeli našega naroda.

Zato priznajte resnico in ne lažite po »Domoljubu«, da smo mi hujskali proti katoliški duhovščini! Mi častimo duhovščino, trpeti pa ne moremo, da se ona zaletuje v nas; ostali ne bomo odgovora dolžni nobenemu in ustrašili se ne bomo nobenih groženj, pa naj pridejo od samega škofa!

To v odgovor!

S kmetiskim pozdravom

Ivan Ažman.

Potrebno pa je, da na kratko odgovorimo tudi g. Lapajnetu. Kar smo pisali, je resnica. Neresnica pa je, da smo napadli učiteljstvo. Gospod Lapajne nima nobene pravice domišljati si, da sta on in učiteljstvo eno. Svoje mnenje o učiteljstvu smo napisali v »Kmetijskem listu« ob začetku leta in

kraju. Črni Juri je zbral tamkaj prvo četo junakov in začel z njo delo osvoboditve srbskega naroda izpod turškega jarma. Vrh nad Topolo se imenuje Oplenec. Z Oplenca je krasen razgled čez vso Šumadijo. Zategadelj je pustil sezidati na tem vrhu pokojni kralj Peter krasno cerkev sv. Nikolaja, pod njo pa grobnico za svojo rodbino. V tej grobnici počivajo tedaj zemski ostanki našega kralja Osvoboditelja. Slovenski kmetovalci, ki smo se udeležili potovanja po Srbiji, smo že doma sklenili, da posetimo iz spoštovanja in hvalečnosti grob Osvoboditelja, se poklonimo njegovim manom in položimo venec na njegov grob. Ob grobu je govoril tovariš Ažman, tovariš Zvezdnik pa je deklamiral pesem »Na grobu kralja Osvoboditelja«, ki jo je zložil sam. Velika je zgodovina o junaštvu Karadjordjevičev, ali nikdar se nismo spominjali te zgodovine s takim ponosom, kakor takrat, ko smo stali svobodni ob grobu naših prvoboriteljev za svobodo. Vsi smo si zaprisegli, da moramo delo, ki je bilo započeto v Topoli, dokončati v naše dobrobit in v slavo naše države.

(**Odlikovanje.**) Profesor dr. Matej Potočnik je bil odlikovan z redom sv. Save petega razreda.

(**Iz službe je bil odpuščen**) v Mariboru profesor Favaj, ker je pripadal komunistični stranki.

(**Mariborska občina**) je ponudila vojnemu ministru mariborske vojašnice v odkup.

(**Konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani**) je dovolil ministrski svet večjo podporo.

(**50letnica ženskega učiteljskega v Ljubljani**) je bila dne 7. oktobra.

(**Radikalna stranka**) prične izdajati v Sloveniji svoj list, imenovan »Kolpa«, ki bo izhajal v Kočevju.

(**Žične ovire**), ki jih odstrani na italijanski meji posestnik, postanejo njegova last.

(**Griza**) se močno širi zlasti po Dolenjskem. Grizo provzroča pred vsem slaba voda. Pijte le kuhano vodo!

(**Zahvala.**) Slovenski fantje pri pehotnem polku v Negotinu v Srbiji izročajo svojo iskreno zahvalo poslanecu Drogeniku za dar 400 kron, ki jih je izročil g. poročniku E. Delaku za fantovsko knjižnico. — Redov Ivan Sever, knjižničar.

(**Umrl je**) pretečeni teden tudi med Slovenci znani tvorničar Franc Vidra. Njegovi kavni izdelki so bili med nami zelo cenjeni. Za svoje ojemalce je izdajal Vidra pod uredništvom g. Kvedrove »Domačega prijatelja«, ki je bil zelo priljubljen list. N. v m. p.

(**Granične mejne čete**) so zasedle z dnem 1. oktobra obmeje carinarnice od Prekmurja preko Lajnkove do Plač. Prevalj in v marenberškem okraju. Prevzele so stražo carinske meje. Večina vojakov v graničnih četah obstoji iz ruskih begunciev, med katere so pomešani Slovenci, Bošnjaki in Dalmatinci. Zamenjane finančne straže se bodo razdelile na nove okrajne uprave v Št. Lenartu, Šoštanju, Laškem in mariborski okolič.

(**Prijet poštni uradnik.**) V Ljubljani je aretirala policija poštnega uradnika Maksa Goloba iz Zagreba, pri katerem so našli 50.000 kron. Vse kaže na to, da je kradel Golob denar iz pisem Amerikancev.

(**Vlom.**) V knjigovoznico g. Požgaja v Kranju je vlomil neznanec in odnesel za 20.000 kron blaga.

(**Višnja gora.**) Dosedanji notar g. Hubert Završnik je nastopil svoje novo službeno mesto v Krškem.

(**Velik požar na Dolenjskem.**) V torek dne 4. oktobra je pričelo goreti neznano v Hrastju pri Cerkljah na Dolenjskem. Ogenj se je hitro širil in kljub vsemu prizadevanju gasilcev uničil desetim gospodarjem skoraj vse. Škoda se čeni na tri in pol milijona kron, zavarovalnica pa znaša samo 130.000 kron. Kako je nastal požar, še ni dognano. — Kmetje, zvišajte zavarovalne vsote, zakaj nesreča nikdar ne počiva!

(**Požar v Hrastniku.**) V petek dne 7. oktobra je pričelo goreti ogromno skladišče za slamo, last steklarne. Slamo je vnela iskra iz lokomotive. Izredno hitremu nastopu gasilcev se je zahvaliti, da se ni vnelo še v bližini stoječe skladišče za avtomobile in bencin.

(**Pečnikovo hišo v Podgorju**) je uničil lansko leto požar. Storilec je bil neznan. Sedaj pa se je storilec sam izdal, oziroma se je storilka sama izdala, kajti hišo je zažgala daleč po svetu znana vlačuga Leopoldina Protekeja iz celjske okolice. Zločinka je osumljena še petnajst drugih požarov.

(**V Makolah na Štajerskem**) je napadel dne 2. oktobra neki Skrbinešek pred cerkvijo z nožem učitelja Gabrščka. Učitelj, ki je imel pri sebi puško, je opozoril napadalca, da bo rabil orožje, če ga ne pusti pri miru. Toda kljub temu se je zaletel Skrbinešek v učitelja, ki je sprožil puško in napadalec smrtonojevno ranil. Uvedla se je preiskava.

(**Zaradi 4000 kron v smrt.**) V Našicah se je obesil bančni uradnik, ker je

poneveril 4000 kron in jih na noben način ni mogel vrniti.

(**Tržaška stavka končana.**) Ladjedelnice se bodo zopet odprle, toda istočasno se bodo znižale delavcem plače. V ta namen so se pričela dne 6. oktobra pogajanja, ki morajo biti do dne 15. oktobra končana; dne 20. oktobra pa bodo stopile že v veljavo znižane plače.

(**Naša mladina.**) Kako je padla naša mladina, se vidi iz nastopnega. Na beograjski univerzi je nabil neki dijak ta-le oglas: »Ze petnajst mesecev iščem zamenjavo za svojo ženo. Tovariši, pomagajte mi najti zamenjavo!« — Čez nekaj dni je pripisal oglasu drugi dijak te-le besede: »In koliko znaša — nagrada?« Gorje, če je vsa naša mladina tako materialistična!

(**Stara šola.**) V Požarevcu je podpisal Srb Pavlovič, stara korenina, 750.000 din. državnega posojila. Istočasno pa je napravil oporoko, s katero zapušča 100.000 dinarjev onemu ministru, ki bi vpeljal zopet »batine«. Testament je nad vse značilen in vreden premišljevanja.

(**Dobro je povedal.**) Angleški ministrski predsednik Lojd Zorž, je imel shod, na katerem je bila tudi znana angleška ženska voditeljica Pankerst, ki hoče popolno enakopravnost z moškimi. Ker je rekel Lojd Zorž nekaj, kar je to sufražetko razjezilo, je dejala ona: »Če bi bili Vi moji mož, bi Vas zastrepila.« »Nepotrebno,« ji je odvrnil Lojd Zorž, »ker, če bi bil jaz Vaš mož, bi se zastrepil sam!«

Politične vesti.

(**Pašić v Parizu.**) V spremstvu svojega tajnika Krstića je prispel dne 8. t. m. ministrski predsednik Pašić v Pariz, kjer ga je sprejel kralj v daljši avdijenci. Pašić je poročal kralju obširno o političnem položaju. Kraj se je živahno zanimal za vse prilike v domovini ter ponovno poudaril, kako se veseli povratka v domovino. Njegovo zdravstveno stanje je dobro. Pašić je dalje obiskal poslanike vesele in francoskega ministrskega predsednika Briandja, s katerim je dalj časa razpravljal in mu pojasnil naše stališče glede Madžarske in Albanije. Vztrajamo na tem, da se mirovne določbe glede Madžarske natančno izpolnijo in da bo naša država varna pred vpadi Albancev.

(**Parlamentarno delo.**) Skupščina naj bi bila sklicana za dan 20. oktobra. Ker pa je negotovo, da bi se do tega dne mogel vrniti Pašić iz Pariza, se bo skupščina najbrže za nekaj dni odgodila. — Proračuni vseh ministrstev se v sejah ministrskega sveta temeljito zmanjšavajo. — Zakonodajni odbor opravlja svoje delo dalje in priznati je treba, da pridno deluje.

(**Važna seja gospodarsko-finančnega odseka ministrskega sveta.**) V torek dne 10. oktobra je bila seja ministrskega sveta, na kateri je bilo sklenjeno, da se v Sloveniji in v Srbiji prične takoj z izplačevanjem 20 odstotnih priznanih, ki so bile izdane ob markiranju bankovcev. Sklenjeno je bilo dalje, da se šest odstotni državni boni, katerih rok poteče novembra meseca, na željo imejiteljev izplačajo.

(**Nov občinski volilni red,**) ki ga naj dobi Slovenija, ima poleg dobrih in slabih strani eno glavno napako, da mu je namreč presilno vtisnjen strankarski pečat. Dobro je, da bo po novem občinskem volilnem redu število odbornikov liho, slabo pa, da se niso popravile vse napake in hibe prejšnjega volilnega reda, ki jih je življenje že nazorno pokazalo. Glavna napaka obstoji v tem, da se spričo strankarskih spekulacij uvajajo za avtonomna mesta posebne določbe. Nas končno to ne briga, ker absolutno ne reflektiramo na »zmagov« v mestih Celju, Ljubljani, Mariboru in Ptuj, ampak kot politiki čutimo vseeno potrebo, da povemo svoje mnenje. Do sedaj se je skoro še vedno izkazalo, da se je vsak iz strankarskih spekulacij izdelani volilni red obrnil proti njegovim očem. Prav močno se nam zdi, da se zna isto ponoviti tudi v Ljubljani, kajti izključeno ni, da zna pripasti »relativna večina« tudi nedemokraciji. Kaj pa potem? Zategadelj se ozirajte pri sestavi volilnih redov le na stvarne in ne na strankarske razloge, ker storili boste s tem dobro narodu in — tako se nam zdi — tudi — sebi!

(**Ukinjenje vseučiliških fakultet.**) Silno razburjenost je povzročila vest, da bodo ukinjene nekatere fakultete na naših vseučiliščih, in sicer naj bi zadela ta usoda ljubljansko medicinsko in tehniško, zagrebško

tehniško in beograjsko medicinsko fakulteto. Kakor se sedaj doznavajo, ne odgovarja gorenja vest resnici in polemikam ne bo nobena fakulteta ukinjena in z ozirom na finančno stanje države tudi nobena razširjena. (Vpoklic rekrutov bo odložen.) Ker so zemljoradniki izrekli željo, da bi se pričelo vojaško leto šele tedaj, ko bodo končana poljska dela, zato je bil ministrskemu svetu predložen sklep, da se vpoklic rekrutov odloži.

(**Pogajanja med demokrati in radikali.**) V ponedeljek dne 10. t. m. so se pričela med demokratom Davidovićem in radikalom Jovanovićem pogajanja glede določitve programa, ki naj bi služil za podlago sporazumnega dela med demokrati in radikali.

(**Protičeva akcija se nadaljuje.**) Po neuspehih v Šumadiji je prišel Protić v Zagreb, da se dogovarja s Hrvati. Radić je priredil Protiću celo banket. Ker je ostal Protić v Zagrebu le malo časa, se splošno misli, da njegova akcija ni tako uspešna kakor so nekateri želeli, kar je tudi zelo verjetno. Ni lahko namreč strniti v eno stranko Hrvate in Srbe, ki so odločni Jugoslovani, kaj šele Hrvate in Srbe, ki niso drugega kakor Velehrvati ali VeleSrbi, kar sta Radić in Protić.

(**Protić, Radić in Korošec**) so tri zvezde na jugoslovanskem nebu, ki trde o sebi, da bodo rešile državo. Vpraša se samo, niso li to morda ugašajoče zvezde. Koroščeva zvezda je bila, kakor znano, v zenitu po letu 1918., toda od takrat pada stalno. Tudi Protić je imel v svojih rokah državno krnilo, toda reči se ravno ne more, da v korist države. Glede Radićeve zvezde pa menda tudi že lahko rečemo, da je prešla svoj zenit, in sicer tedaj, ko je proklamiral Radić hrvaško republiko. Posebno se potrjuje to v zadnjem času, ko so v Belovarju, nekdanji Radićevi trdnjavi, kmetje trumoma izstopili iz Radićeve stranke in si osnovali svojo res kmetjsko stranko. Protić, Radić in Korošec so res tri zvezde, toda na srečo države tri ugašajoče zvezde, ki bi jih radi nekateri zopet spravili k sijaju, da bi jim svetile tako kot nekaj, ko so imeli oni korist, država pa škodo.

(**Kongres zemljoradnikov odložen.**) V zemljoradniški stranki se vrši zdrav proces čiščenja, čigar vidna posledica je odločitev kongresa. Upamo, da zmaga kmetjska struja stranke in da izgube gotovi nekmetje svoj vpliv. Za ta primer pa tudi upamo, da se še najdemo z zemljoradniki na skupni poti.

(**Zbor mohamedanske stranke**) je bil dne 6. t. m. v Sarajevu. Vodstvu stranke je bila z ogromno večino glasov (103:3) izrečena zaupnica. Muslimani ostanjejo v vladi. (Albanija.) Energične odredbe naše vlade so sijajno učinkovale. Naša vojaška ojačenja se pravočasno pripeljejo na albansko mejo in zasedla odkazane jim postojanke. Pod vplivom prihoda naših čet so se Albanci pomirili in za demarkacijsko črto ni več opazati gibanja albanskih čet. Albanci so spoznali, da bi pomenil vsak napad na našo mejo zanje strahovit poraz. Pravočasno so bili udušeni tudi vsi poizkusi Arnavtov, ki žive na našem ozemlju, da bi izzyvali nemire. — V Pariz je dospela deputacija katoliških Albancev (Miriditov) in ostro protestirala proti nasilju mohamedanske albanske vlade v Tiranu. Deputacija je zahtevala neodvisnost miriditske republike.

(**Za kaj vse ne intervenira dr. Korošec!**) Trije duhovniki so v Stari Srbiji agitirali za Albanijo in ščuvali ljudstvo na upor proti naši državi. Ker je to veleizdajalstvo, zato so prišli pred sodišče. Za te veleizdajalce pa se je potegoval dr. Korošec! Drugih skrbi menda ta dični zastopnik-slovenskega kmeta nima, kakor se potegovati za veleizdajalce! Ali naj sedaj razumemo pisavo »Straže«, glasila dr. Korošca?

(**Meja med Reko in Jugoslavijo.**) Baroš odmerjen Jugoslaviji. Vlada je dobila od naše razmejnitvene komisije izporočilo, da je razmejnitev med našo državo in med reško državo na vzhodu izvršena. Po tej razmejitvi pripade baroška luka Jugoslaviji. Italijanska vlada se še brani izprazniti baroško luko, dokler ni določena njena severna meja. Zategadelj tudi naša vlada še ni privolila v otvoritev prometa z Reko, ki se izvrši šele tedaj, ko bodo izpraznili Italijani vso baroško luko. — Kaj pravijo k tej vesti klerikalni listi, ki

so tolikrat pisali, da so Srbi proda-li baroško luko? Ti ogabni hujskičaji svojih laži gotovo ne bodo preklicali!

(**Reška republika.**) Reka propada in grozi ji popoln pogin, če se ne sporazume z Jugoslavijo. Predpogoj sporazuma pa je, da se razmere na Reki uredi in da se pred vsem vpostavi reška vlada. Italijani, ki so Reko že popolnoma ugrabili in odnesli vse, kar je imelo še kako ceno, so sedaj privolili v to, da se reška vlada sestavi. Tako smo doživeli »veliko dejanje«, da je postal Zaneli formelni predsednik reške republike. Če postane tudi dejanski predsednik in ne le slep kimavec laške vlade, potem je za Reko rešitev mogoča, drugače pa čaka to mesto samo pogin in nič drugega.

(**Fašisti krvavo pretepli poslanca Podgornika.**) V Trstu so napadli fašisti goriškega poslanca dr. Podgornika in ga s palicami tako pretepli, da je obležal v krvi. Poslanca, ki ima globoko rano na glavi, so prepeljali v bolnico. Želimo, da bi skoraj okreval neustrašni zagovornik pravic primorskega ljudstva.

(**Obznanjena v Italiji.**) Ker so poboji v Italiji tako pogosti, da ne mine skoro dan, ko ne bi bilo vsaj nekaj ljudi ubitih, je izdala laška vlada »Obznanbo«, ki najstrožje prepoveduje rabo orožja. Toda tudi »Obznanba« ne bo pomagala, dokler laška vlada ne bo zatrla fašistov, teh privilegiranih zločincev Italije.

(**Madžarska.**) Gospodarji zapadne Ogrske so vstali, to se pravi Madžari. Zavezniki sicer še vedno trde, da morajo Madžari izprazniti zapadno Ogrsko, kar je njih vlada tudi storila. Ker pa nihče ne pošlje čet, ki bi pregnale vstase, zato Avstriji še vedno zamaš iščejo pomoči. Ker je odložil Čeh dr. Beneš mesto posredovalca, zato so prevzeli ulogo posrednikov med Madžari in Avstriji Italijani. V ta namen so sklicali v Benetke konferenco, ki naj doseže sporazum med Avstrijo in Madžari. Ampak Avstriji ga lomijo, če zaupajo Italijanom!

(**Proti Habsburžanom**) so nastopili ostro madžarski kmetje, organizirani v kmetjski stranki. Zahtevajo namreč razveljavitev pragmatične sankcije, po kateri so Habsburžani kralji Madžarske, in razglasitev, da so Habsburžani odstavljeni.

(**Gorenja Šlezija.**) Rešitev vprašanja, ki je svoje dni razburjalo javnost, se bliža svojem koncu. Kakor znano, je izpadel plebiscit v Gorenji Šleziji v korist Nemcev in na škodo Poljakom. Ker pa je imel plebiscit samo informativen pomen, bi morali na njegovi podlagi zavezniški razdeliti Gorenjo Šlezijo. Za Poljake so bili Francozi, za Nemce pa Angleži, zaradi česar je prišlo do ostrega nasprotja med zavezniški, ki je vsled vstaje Poljaka Korfantija postal še posebno neprijeten. Ker se zavezniški nikakor niso mogli sporazumeti, zato so prepustili odločitev o vprašanju Gorenje Šlezije Zvezi narodov. Preden pa je le-ta izdelala svoj načrt, so pa že Francozi prelagači nevtralizacijo Gorenje Šlezije, kar bi bilo z ozirom na sporazum šleskih Nemcev in Poljakov, ki je nastal vsled slabe poljske uprave, pametno. Sedaj pa je Zveza narodov že izdelala svoj načrt, ki je zelo v pri-log Poljakov. Načrt so izdelali štirje člani, in sicer delegati Belgije, Kitajske, Brazilije in Japonske. Upati je, da njihov načrt obvelja.

(**Na Poljskem**) pripravljajo komunisti državni preobrat. Komunistična namera pa ima le malo izgleda na uspeh, ker je prišla policija nakanam komunistov na sled in izvršila pri njih številne hišne preiskave in aretacije.

(**Grška.**) Silen poraz, ki so ga doživeli v Mali Aziji Orki, je močno vplival na notranje razmere v Grški. Nezadovoljstvo s kraljem Konstantinom raste in posebno v armadi je nejevolja velika. Pričakuje se revolucija, ki naj vrne Grški Venizelosa, pod čigar vodstvom je dosegla Grška velikanske uspehe. Venizelos se je pred kratkim silno bogato oženil ter živi sedaj v Londonu in čaka na svoj čas, ki vsled nezmožnosti kralja Konstantina gotovo pride.

(**Nepopisna beda v Rusiji.**) Ujetnik, ki je bil še koncem meseca avgusta v Moskvi, je nam pripovedoval, kako neizrečena beda je na Ruskem. Samo nekaj primerov! Kmetje so že poleti porabili slamo s streh za krmo živini. Zdravniki imajo 4000 rubljev mesečne plače, privatna služba pa jim je prepovedana. Eno jabolko

velja 2000 rubljev. Trgovine so odprte, toda vse so judovske. Strahovlada je taka, kakršna je bila. Brez sodišča streljajo ljudi. Tako je bilo ustreljenih v Petrogradu 61 ljudi, večinoma samih univerzitetnih profesorov. Draginja je strahovita. Tramvajska vstopnica velja v Petrogradu 2500 rubljev. Vse je gladno in raztrgano. Samo rdeči gardisti in židje so spiti in elegantno oblečeni. Židov je vedno več, ker prihajajo sedaj v Rusijo še poljski in madžarski židi. Skoraj postane Rusija druga Palestina.

Obdelovanje polja.

V 40. številki »Kmetijskega lista« je opisal narodni poslanec tovariš Mrmolja nov način sajenja krompirja in koruze, ki je z ozirom na prihod srbskih kmetijskih fantov, ki se bodo pri nas nazorno učili spoznavati boljše načine obdelovanja zemlje, zelo priporočljiv. Zato je veljavno za vsakega kmetovalca, ki vzame k sebi srbske fante, da jim pokaže najbolj gospodarski način obdelovanja zemlje, ker drugače bi ti fantje lahko rekli, da obdelujemo zemljo prav negospodarsko, to je, da veliko trpimo in malo pridelamo.

Iz članka poslanca Mrmolje govori izkušnja praktičnega kmetovalca, katero mora tudi teorija deloma potrditi. Kot praktik in obenem tudi teoretik sem imel v življenju dosti prilike videti različne načine obdelovanja zemlje. Po poslancu Mrmolji opisani način se že zdavno uporablja na Češkem pri okopavinah (krompirja) in poslužujejo se ga mali posestniki kakor tudi veleposestniki, samo s tem razločkom, da se troši gnoj po vsej njivi, ne pa v začrtane jarke. Slednji način je v naših razmerah popolnoma na mestu, ker pri nas pridelujemo premalo žita in imamo zato premalo slame za stelo in vsled tega premalo dobrega gnoja. Da pa razpoložljiv gnoj popolnoma ukoristimo, je dobro, da ga polagamo v načrtane jarke, da pride tako naravnost v stik s sajenko, oziroma s semenom, ki ima takoj, ko naredi mlade koreninice, ugodno prehrano. Poseben način ukoriščanja gnoja uporabljajo naši kajžarji, ki podmetavajo ves razpoložljivi gnoj v jamice.

Njiva mora biti na vsak način že v jeseni plitvo preorana (sprašena), da se jarki, oziroma vrste, laže delajo, ker pri spomladnem oranju se delajo rade kepe. Na velikih posestvih se uporabljajo za osipavanje krompirja zato osipalniki ali pa plevelniki sistema »Planet Junior«, ki so pritrjeni na posebni vagi, eden od drugega po 70 cm razazen. V rahli zemlji vlačijo tri take plevelnike vol ali konj na enkrat. Gnoj se mora napeljavati šele tedaj, ko je vsa njiva razorana, in vlaga se ga v razore. Ko je gnoj napeljan, se sade vrh gnoja krompir, fižol, koruza, itd. Na to se pa usejano seme prikrije od vsake strani s 30 cm široko brazdo in naredi grebene. Pri zaoravanju fižola in koruze se mora paziti na to, da ne pride seme pregloboko, ker drugače bi težko izkhalilo.

Obdelovanje polja na grebene je umestno v pokrajinah, kjer je dosti vlage, kakor n. pr. pri nas, zlasti v močvirnih legah. Da pa seme ali sadike hitreje kale in da pride vlaga laže k semenu, se priporoča valjanje njive. Z valjanjem se vse kepe razmečkajo in njiva ravna, da postane tako za prihodnje obdelovanje pripravejša. Ko začno rastline kaliti, oziroma vzhajati, se povlečejo po dolgem z lahkiimi branami, da vlaga preveč ne izhlapi in da se morebitna skorja razdrobi. Ne priporočam pa saditi na ta način pese, ker bi prvič vrste prišle preveč narazen in bi se zemljišče slabo ukoristilo in drugič, ker bi prišlo seme pregloboko. K večjemu naj se razore njiva na 40 cm široke razore, v katere se naj položi gnoj, in z ravno istim orodjem, s katerim smo delali jarke, razorje prazen prostor med vrstami in na ta način seme pese plitvo pokrije.

Na kmetijskih šoli na Grmu smo poizkusili letos s tem načinom obdelovanja zemlje pri krompirju, kar se je popolnoma obneslo. Trsi krompirja so imeli 20 do 30 gomoljev pod koreninami, kateri so bili sicer vsled suše drobnji, ki bi pa ob bolj mokrem vremenu zrastle izredno veliki.

Da se pri naših posestnikih širi napredek v kulturi obdelovanja zemlje, pomagaj prav rad narodnemu poslancu tovarišu Mrmolji in sem pripravljen pokazati njegov novi način obdelovanja zemlje dolenjskim kme-

Obrtnik.

Za odpravo praznikov.

V sv. pismu stoji, da je dal Stvarnik samemu sebi in človeštvu nalogo, naj se dela šest dni, sedmi dan pa naj se počiva. Te naloge bi se moral človek tudi držati, ker tako se človeški organizem odpočije od telesnega in duševnega dela.

V začetku novega veka pa je nastavila cerkev nebroj praznikov tudi na delavnike in s tem omejila delu posvečene dni. Nočem preiskovati, iz katerih vzrokov je cerkev to storila, ker zašel bi predaleč. Zadoštuje naj dejstvo, da je cerkev sama spoznala, da je v moderni dobi tako veliko število praznikov škodljivo, zaradi česar je sama odpravila veliko praznikov, mnogo pa jih proglasila za nezapovedane. Pokojni papež Pij X. je število praznikov na novo

tako omejil, da jih je dandanes le sedem.

Deloljubno ljudstvo je papežev odlok z veseljem pozdravilo, ne tako pa nekateri duhovniki in nekateri liberalno misleči uradniki. Doživeli smo celo groteskno sliko, da je obhajala država praznike, ki niso bili po cerkveni odredbi niti prazniki. In slišali smo hude liberalce, ki so glasno zahtevali, da mora glede praznikov ostati vse tako kakor je bilo. Toda tem »verskim gorečnejšem« ni bilo za vero, ampak le za službe proste dni, ki so jih zahtevali poleg dopustov in jih uživali s polno plačo.

Zaradi odpora teh ljudi je potem rimska stolica prepustila odločitev glede praznikov posameznim škofijam, da le-te v svojem okolišu razveljavijo ali obdrže posamezne praznike. Tako so ostali pri nas prazniki v veljavi kljub temu, da po cerkveni zapovedi niso obvezni prazniki. Da pa bo javnost znala, kateri prazniki so odpravljeni ali kateri so ostali, naj jih v nastopnem navedem. Se dalje zapovedani prazniki so: Sveti

Trije kralji, Svečnica, Marijino oznanjenje, Velikonočni ponedeljek, Kristov vnebohod, Binkoštni ponedeljek, Mali šmaren in tudi Sv. Jožef kot deželni patron Kranjske.

Zadnje čase, ko se je delovni čas omejil na osemurno dnevno delo, se je pričelo splošno zahtevati odpravo praznikov med tednom. Tudi na zadnji seji trgovske in obrtniške zbornice je bil stavljen predlog za odpravo praznikov. Zeleti je, da se na vseh javnih shodih obrtnikov ta želja ponovi in da se zahteva odprava takih praznikov, ki so velika ovira obrtniškem in industrijskem razvoju.

Naša zahteva naj se ne tolmači napačno. Mi smo za odpravo praznikov samo iz socialnih ozirov in gospodarskih vzrokov, kateri so napotili tudi sv. očete k odpravi praznikov. Če se hoče cerkev še nadalje posebno spominjati nekaterih svetnikov, naj stori to ob nedeljah, ki naj bodo še bolj slovesne, toda število delovnih dni se ne sme zmanjševati. Za odpravo praznikov mora biti

tudi kmetijski stan, ker mora praznike posebno v poletnem času oskrbovati z delom. Praznik sredi tedna je največji socialni nezmisel, škodljiv tako za delodajalca kakor tudi za delojemalca.

Ne izgublja se končno samo s praznikom, temveč žalibože je tudi delo po prazničnem dnevu slabše. Ob praznikih je vse polno prilik za zapravljanje in prav ob praznikih se največ pijačjuje in največ zločinov se zgodi ravno na take dni.

Pa kakor je treba omejiti cerkvene praznike, tako se mora omejiti tudi število državnih praznikov. Popolnoma zadosti je, če praznujemo dan našega ujedinitja, ki naj bo obenem praznik naše svobode. Nepotrebnost je, da se posebe slavi 28. oktober, 1. december in končno še Vidov dan. Mislimo, da je popolnoma zadosti, če praznujemo samo Vidov dan, ki je itak izhodišče naše žalosti in naše zmage. Poleg Vidovega dne pa naj velja kot praznik še kraljev dan, ki naj nam bo simbol našega dela za državo. Prvi je naš narodni

praznik, kraljev dan pa naš državni praznik in zadosti je državnih praznikov.

Nekateri so sicer z odpravo praznikov prizadeti, kakor n. pr. gostilničarji. Toda zakone je treba sklepati z ozirom na splošen blagor, ne pa z ozirom na koristi posameznika. Če bi šli po tej opolzlji poti, potem pač ne bi mogli skleniti nobenega dobrega zakona. Ne da se namreč urediti, da bi bil volk sit in ovca cela!

M. Malovič.

Obrtniške vesti.

(Davka na poslovni promet) ne plačujejo obrtniki, ki imajo samo dva pomočnika. Kdor o tem dvomi, naj si ogleda št. 289. »Uradnega lista« z dne 19. septembra 1921., v kateri je objavljena uredba o davku na poslovni promet.

(Trimesečni keramični tečaj na tehniški srednji šoli v Ljubljani) se odpre dne 1. novembra. Natančnejše informacije daje »Urad za pospeševanje obrti«.

Izjava.

Podpisani Jakob Gašparič, župnik pri Sv. Rupertu, izjavljam z ozirom na tožbo gg. Josipa Drofenika, Antona Ojsterška, Janeza Mlakarja, Franja Zajca, Jurija Romiha in dr. Bogomila Vošnjaka, da se sicer ne spominjam, da bi bil v svoji propovedi dne 2. maja v cerkvi na Svetini žalil pristaše »Samostojne kmetijske stranke« in njih poslance tako, kakor mi očita ovadba. Za primer pa, da sem jih na ta način žalil, obžalujem žalitev in jo preklekujem ter se tudi zavežem plačati »Jugoslovenski Matici« 400 K v roke predsednika g. A. Jeršnoviča in sodno odmerjene pravne stroške.

S tem so poravnane vse eventualne žalitve glede pristašev »Samostojne kmetijske stranke« in njih poslancev.

V Celju, dne 15. junija 1921.

Jakob Gašparič s. r.,
župnik.

Izjava.

Zahvaljujemo se banki »Beogradska zadruga, d. d.«, katere nam je naša škoda, nastala valed požara, v polni meri in kulantno izplačala.

Priporočamo vsem občinam in vsem gospodarjem ta naš domači zavarovalni zavod.

V Veliki Mučini, dne 18. septembra 1921.

Tomo Kučeković s. r.,
predsednik občine.

Izjava.

Zahvaljujem se javno banki »Beogradska zadruga«, ki mi je kulantno precepnila škodo, ki mi je je povzročil požar, ter mi izplačala škodo v znesku 36.000 K.

Priporočam vsakemu gospodarju to našo popolnoma domačo zavarovalnico, obenem pa pozivljem gospodarje, naj se zavarujejo po današnji vrednosti imetja.

V Otoku pri Ogulinu, dne 19. septembra 1921.

Josip Popović s. r.

Oskrbništvo Pliz v Pesnici pri Mariboru išče

do dne 1. novembra 1921.

pristava

s 3 do 4 ljudmi.

Veletrgovina z vinom in žganjem

Bolbecher i drug

Novo mesto, Zagreb, Belacrkva (Banat)

Glavna zaloga: Novo mesto, Ljubljanska cesta št. 226, priporočajo svoje veliko skladišče raznih vin, kakor: domače, staferško, hrvatsko, sremsko, banatsko, dalmatinsko. Vina v buteljah najboljše znamke.

Prodaja se od 50 litrov naprej.

„Ilirija“, lesna trgovska in industrijska družba v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 8 (pred sodnijo),

kupuje

hlode vsake vrste, stolce in tesan les in deske ter sprejema tudi komisijska naročila.

Trgovina z železnino

Erjavec & Turk

„pri zlati lopati“

v LJUBLJANI, Valvazovjev trg št. 7

nasproti krišanske cerkve (prej Hammer-schmidt-Mühlseisen).

Zaloga cementa in karbida.

Kmetovalci!

Blaznikova Velika Pratika za leto 1922. je izšla.

Letošnja izdaja se odlikuje po slikah iz naše domovine in je posvečena poznanju naše države. Bivša Avstrija nam je z vsemi sredstvi zapirala pogled na naše sedanje dežele, tako, da je le malo Slovencev, ki poznajo našo bogato domovino, zato si je štela »PRATIK« v dolžnost, da s podrobnim opisom naših južnih krajev seznanj svojo bralece z našo obširno domovino. — Tudi letošnja izdaja stane 5 K.

Kmetovalci! Ne pozabite, da je Blaznikova Velika Pratika Vaše najstarejše kmetško glasilo!

Pratika se dobiva skoro v vseh trgovinah; kjer bi je pa ne bilo dobiti, naj se naroči naravnost v tiskarni J. Blaznika naslednikov v Ljubljani, Breg št. 12.

Hlode

smrekove, mecesnove, borove, hrastove in druge, kakor tudi „DRVA“ za kurjavo, kupuje po najvišjih cenah trdka.

Lavrenčič & Co.,

lesna industrija in trgovina

— Ljubljana, —

Dunajska cesta št. 47.

Primešaj

„MASTIN“ krmil

Enkrat na teden eno pest.

Ako Mastina v lekarnah, trgovinah in konsumih ne dobite, ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina stane 60 kron in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mastilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lisaj, srbečico, kožne bolezni in izpuščaj; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti 20 kron.

Lekarna Trnkoci

v Ljubljani (Slovenija) zraven rotovža.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

Ljubljana

Telefon
int. št. 3

Telefon
int. št. 3

nasproti glavnega kolodvora

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevnih cenah, sprejema vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po najugodnejših pogojih; ima poseben borzni oddelek.

Stroji za obdelovanje lesa.

TURBINE.
ZVONOVI.

Strojne tovarne in livarne, d. d.
Ljubljana.

Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 16

se priporoča za naročila vizitk, trgovskih pisem in kuvert ter vseh vrst tiskovin.

I. SANDRIN
LJUBLJANA

velika zaloga vsakovrstnega

tuzemskega in inozemskega USNJA

na debelo

MESTNI TRG 6

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE

Posebni
oddelek za pletenine,
trikotazo in perilo.

Vplačena delniška glavica
K 30.000.000.—

SLOVENSKA BANKA

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Telefon št. 567.
Čekovni račun 12.205.